

“Heydər Əliyev İli”nə həsr edilmiş “Oxu Mədəniyyəti”
layihəsi çərçivəsində

**AKADEMİK KİTABXANALARIN YENİ
FƏALİYYƏT İSTİQAMƏTLƏRİ**
mövzusunda

Beynəlxalq Elmi Konfransın

MATERİALLARI
(1 Noyabr 2023-cü il)

Bakı, 2023

Redaksiya heyəti

i.e.d., prof. Sakit Yaqubov- UNEC-in Elm üzrə prorektoru
i.e.d., prof. Zahid Məmmədov- UNEC-in Elmi fəaliyyətin
təşkili və idarə edilməsi departamentinin direktoru
tar.ü.f.d. Adilə Abdullayeva- UNEC Kitabxana-İnformasiya
Mərkəzinin (KİM) direktoru

**** Elm və təşkilat komitəsindən:****

“Akademik kitabxanaların yeni fəaliyyət istiqamətləri” mövzusunda beynəlxalq elmi konfransın elm və təşkilat komitəsi bəyan edir ki, bu konfrans materiallarında təqdim olunan tezislərin məzmunu barədə məsuliyyət yalnız müəlliflərin üzərinə düşür. Komitə təqdim olunan tezislərin konfrans qaydalarına uyğunluğunu nəzərdən keçirsə də, ayrı-ayrı tezislərdə ifadə olunan fikirlər, rəylər və şərhlər müəlliflərə aiddir.

“Akademik kitabxanaların yeni fəaliyyət istiqamətləri” mövzusunda beynəlxalq elmi konfrans akademik azadlığın vacibliyinə inanır, müəlliflərə tədqiqat və ideyalarını müdaxilə olmadan təqdim etməyə imkan verir.

Bu konfransın uğurlu keçməsinə töhfə verən bütün müəlliflərə, rəyçilərə və təşkilatçılara minnətdarlığımızı bildiririk.

1 Noyabr, 2023-cü il

“Akademik kitabxanaların yeni fəaliyyət istiqamətləri” mövzusunda beynəlxalq elmi konfransın materialları /ADİU, Kitabxana-İnformasiya Mərkəzi; Tərtib ed. Nərminə Abdullayeva.- Bakı: “UNEC” Nəşriyyatı, 2023.- 300 s.

KONFRANSIN ELM KOMİTƏSİ

- prof. Sakit Yaqubov- UNEC
- prof. Zahid Məmmədov- UNEC
- tar.ü.f.d. Adilə Abdullayeva- UNEC
- prof. Bülent Yılmaz- Hacəttəpə Universiteti, Türkiyə
- prof.dr. Ahmet Taşkın- Ankara Hacı Bayram Vəli Universiteti, Türkiyə
- prof. dr. Renaldas Gudauskas- Litva Milli Kitabxanası
- s.e.ü.f.d.İsmet Ovcina- Bosniya-Hersoqovina Milli və Universitet kitabxanası
- tar.e.d., dos. İrina Lizunova - Rusiya EA, Sibir bölməsi
- p.e.d. Natalya Redkina – Rusiya EA, Sibir bölməsi
- dr. Mehmet Kemal Sevgisunar- Kastamonu Universiteti, Türkiyə
- prof. Xəlil İsmayılov- BDU
- prof. Məmməd Əliyev- AMEA MEK
- fil.ü.f.d., dos. Ələmdar Cabbarlı-BDU
- p.ü.f.d., dos. Nadir İsmayılov- BDU
- tar.ü.f.d., dos. Nigar İsmayılova- BDU
- tex.ü.f.d. Elçin Məmmədov- ADA Universiteti

KONFRANSIN TƏŞKİLAT KOMİTƏSİ

- Adilə Abdullayeva –UNEC KİM-in direktoru
- Nərinə Abdullayeva - UNEC KİM, 3 saylı kitabxananın müdiri
- Yusif Musayev - UNEC KİM, Əsaslı kitabxananın müdir müavini
- Seymur Nəcəfov - UNEC Maliyyə və Təminat Departamentinin direktoru, baş mühasib
- Zaur Əziz – UNEC Ekstern Tədris Mərkəzinin direktoru
- Elnarə Məmmədova - UNEC İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri
- Kamil Hüseynov- UNEC, Nəşriyyat şöbəsinin müdiri
- Arzu Məmmədova - UNEC KİM, 24/7 kitabxananın müdiri
- Arzu Yusifova - UNEC KİM, Əsaslı kitabxananın böyük kitabxanaçısı
- Fəridə Nəbiyeva- UNEC KİM, Əsaslı kitabxananın kitabxanaçısı
- Xəyalə Əbilova – UNEC KİM, operator-kargüzar
- Samir İsmayılzadə - UNEC KİM, 24/7 kitabxananın kitabxanaçısı

Adilə Abdullayeva AKADEMİK KİTABXANALARDA CHAT GPT-DƏN İSTİFADƏ MƏSƏLƏLƏRİ	197
Narmina Abdullayeva EMERGING TRENDS IN ACADEMIC LIBRARIES	206
Sevda Məmmədova UNİVERSİTET KİTABXANALARINDA YENİ NƏSİL ÜÇ ÖLÇÜLÜ TƏTBİQLƏRİN İSTİFADƏSİ.....	218
Vafa Məmmədova LEVERAGING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LIBRARIES TO ADVANCE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS (SDGS)	225
Nurlana Ağayeva SÜNİ İNTELLEKT VƏ ONUN KİTABXANALARDA TƏTBİQİ YOLLARI	233
<i>BİBLİOQRAFIYAŞÜNASLIQ VƏ BİBLİOMETRİYA</i>	240
Ələmdar Bayramov, Aysel Həsənova METAVERİLƏNLƏRİN STANDARTLARI	240
Eldəniz Məmmədov BİBLİOMETRİYA ELMİ BİLİK VƏ TƏDQİQAT SAHƏSİ KİMİ	248
Ayğün Koçak ELMİ-TƏDQİQATLARIN BİBLİOMETRİK QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	253
Səyyarə Məmmədova ELMİ KİTABXANALARDA ELMMETRİYA VƏ BİBLİOMETRİYA	259
Aysel Həsənova, Esmira Rüstəmli BİBLİOQRAFİK İNFORMASİYANIN İDARƏETMƏ SİSTEMLƏRİ.....	267
Fatih Yılmaz TÜRK DÜNYASI EDEBİYATI ARAŞTIRMALARINDA ÖZ KAYNAK PROBLEMİ	275
Hicran Zeynalova AZƏRBAYCANDA TİBB VƏ SƏHİYYƏ SAHƏSİNDƏ MÜASİR ELMİ İNFORMASİYANIN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ	277
<i>MULTİDİSSİPLİNAR</i>	281
Vusala Musalı ÇAĞDAŞ AZERBAIJAN EDEBİYATI ARAŞTIRMALARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE BUNLARA DAİR ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	281

MULTİDİSSİPLİNAR

ÇAĞDAŞ AZERBAYCAN EDEBİYATI ARAŞTIRMALARINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR VE BUNLARA DAİR ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Prof. Dr. Vüsəle MUSALI
T.C. Kastamonu Üniversitesi
tezkireshinas@gmail.com

Bildiride, Azərbaycan edebiyatı ilə ilgili literatür taraması sırasında karşılaşılan problemler sıralanacak ve çözüm olarak Azərbaycan Milli Kütüphanesinin sunduğu bibliyografik hizmetler değerlendirilecektir.

Anahtar kelimeler: Azərbaycan, edebiyat, Araştırma, bibliyografya, sorun.

1992 yılından itibaren Türkiye’deki üniversitelerde Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları bölümleri kurulmuş ve günümüzde on dokuz üniversitede bu bölümler faaliyet göstermektedir. Bölümlerin birçoğunda hem Azərbaycan Türkçesi hem de Azərbaycan edebiyatı lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında zorunlu ve seçmeli dersler olarak okutulmaktadır. Azərbaycan Türkçesi ve edebiyatının iyi bir şekilde öğretilmesi veya araştırılması, tez konularının belirlenmesi ve yazılmasında bu alanın kaynaklarına ihtiyaç duyulmaktadır. Yüksek lisans ve doktora öğrencileri konu belirlemeden, literatür taraması aşamasına kadar ciddi sıkıntılarla karşılaşmaktadırlar.

Çağdaş Azərbaycan Edebiyatı ilə ilgili literatür taraması yaparken edebiyat tarihlerine ulaşılmalı, şair ve yazarların eserleri

belirlənməli, konuyla ilgili çalışmalar takip edilməli, eleştirel okumalar yapılmalıdır. Akabinde konunun inceleme, özetlənməsi, analizi və raporlanması gerçəkləşdirilməlidir. Çağdaş Azərbaycan Edebiyatı ilə ilgili literatür taraması gerçəkləşdirən araştırmacıların qarşılaşdıqları sorunları aşağıdakı şəkildə sıralaya bilərik:

1. Aramayı neredən başlatacaqlarını bilməmələri;
2. Alanla ilgili yayımlanmış olan bibliyografiya, şəxsi bibliyografiya, metodik bibliyografiya, təvsiyə bibliyografiyalarından habersiz olmaları və ya bu kaynaklara ulaşamamaları;
3. Edebiyat tarixlərinin kısıtlı sayıda şair və yazarı ixtiva etməsi;
4. Bağımsızlıq sonrasında şəkillənən edebiyatın tam bir şəkildə edebiyat tarixlərində yer almaması;
5. Bağımsızlıq sonrasında ortaya çıxan edebi süreci takip etmə problemi;
6. Çağdaş şair və yazarların isimlərinin belirlənməsi;
7. Şair və yazarların əsərlərinin təkibinin kağılanmaması;
8. Şair və yazarların isimləri belli olmadığı üçün katalog taramalarının gerçəkləşdiriləməsi;
9. Kataloglarda doğru anahtar kəlimələrlə axtarış etməmələri;
10. Yeni çıxan kitabların takip edilməməsi;
11. Edebi tenkit, edebiyat bilimi vs. ilgili məqalələrin təkibinin yapılamaması.

Azərbaycan edebiyatı üzərində araştıran araştırmacıların literatür taraması yaptıkları zaman qarşılaşdıqları sorunlara yönəlik həllə təkliflərini şöylə sıralaya bilərik:

1. Literatür taramasını Azərbaycan’daki kütüphanələrdə etmək, kütüphanəçi və bibliyograflardan yardım almaq;

2. Azərbaycan Milli Kütüphanesinin edebiyatla ilgili her sene yayımladığı çeşitli bibliyografik kaynakları (Salname; Letopis; Yeni Kitaplar: Açıklamalı Bibliyografya; Medeniyet, incəsənət, bədii edebiyat və edebiyatşinaslıq hakkında yeni edebiyat: Cari bibliyografik informasiya göstəricisi; Bir yıllık Azərbaycan kitabı; Azərbaycan Kitabı vs.) kullanmak;
3. Azərbaycan Milli Kütüphanesi tarafından hazırlanmış şair və yazarlarla ilgili veri tabanlarının deęerlendirmek;
4. Edebi süreci deęerlendire bilmek için Azərbaycan'da yayımlanan akademik, edebi dergileri ve gazeteleri takip etmek;
5. Yeni yayımlanan edebiyat tarixlərinin takibi;
6. Anahtar kelimələrin doęru kullanımını vs.

PROBLEMS ENCOUNTERED IN CONTEMPORARY AZERBAIJANI LITERATURE RESEARCHES AND SUGGESTIONS FOR THEIR SOLUTIONS

Vusala Musali

Abstract

Departments of Modern Turkish Dialects and Literatures have been established in Turkish universities since 1992, and today these departments operate in nineteen universities. Many departments teach Azerbaijani Turkish language and Azerbaijani literature as compulsory and elective courses in undergraduate, graduate, and doctoral programs. Resources in this area are essential for good teaching or research of Azerbaijani Turkish language and literature, and for identifying and writing dissertation topics. Master's and graduate students face serious difficulties, ranging from choosing a topic to searching for literature.

When conducting a literature review on modern Azerbaijani literature, it is necessary to have access to works on the history of literature, identify the works of poets and writers, follow researches on this topic and do critical readings. Subsequently, the subject should be studied, summarized, analyzed and reported. The problems faced by researchers conducting literary searches on modern Azerbaijani literature can be listed as follows:

1. They don't know where to start searching;
2. They are unaware of or do not have access to bibliographies, personal bibliographies, methodological bibliographies, and advisory bibliographies published on the subject ((Salname; Letopis; Yeni Kitaplar: Açıqlamalı Bibliyografya; Medeniyet, incəsənət, bədii edebiyat və edebiyatşünaslıq hakkında yeni edebiyat: Cari bibliyografik informasiya göstəricisi; Bir yıllık Azərbaycan kitabiyatı; Azərbaycan Kitabı vs.);
3. Literary histories include a limited number of poets and writers;
4. The post-independence literature is not fully included in the history of literature;
5. The problem of tracking the literary process that arose after independence;
6. Determination of the names of modern poets and writers;
7. Ignorance of the works of poets and writers;
8. Catalog scanning cannot be carried out because the names of poets and writers are not known;
9. Incorrect search by keywords in directories;
10. They don't follow new books;
11. They can't follow articles on literary criticism, etc.

We can list suggestions to solve the problems faced by Azerbaijani literature researchers while conducting a literature review as follows:

1. Conducting literary research in libraries of Azerbaijan and receiving assistance from librarians and bibliographers;
2. Use of various bibliographic resources published annually by the National Library of Azerbaijan for Literature;
3. Evaluation of databases on poets and writers prepared by the National Library of Azerbaijan;
4. Monitoring scientific, literary magazines and newspapers published in Azerbaijan in order to assess the literary process;
5. Tracking recently published literature histories;
6. Correct use of keywords, etc.

The article will list the problems that arose during the review of Azerbaijani literature and evaluate the bibliographic services offered by the National Library of Azerbaijan.

Keywords: *Azerbaijan, literature, research, bibliography, problem.*